

TEKST 136: Beretninger om den muslimske erobring af Spanien

Den ældste beretning om den muslimske invasion af Spanien findes i en anonym latinsk krønike, forfattet af en kristen spanier i år 754. Krønikens ophavsmand er omstridt, men identificeredes tidligere med en Isadore af Beja (eller Isadore Pacensis). I uddraget herunder berettes der bl.a. om Roderiks nederlag og indtagelsen af Toledo.

Blandt de noget senere arabiske beretninger om erobringen finder vi Ibn 'Abd al-Hakam (d.871), der i sit værk om Ægyptens erobring ('Futuh Misr') også beretter om begivenheder i Spanien, bl.a. Roderiks nederlag.

Desuden gengives herunder et uddrag fra et arabisk manuskript, hvori der findes en samling af beretninger om den muslimske erobring af Spanien, bl.a. erobringen af Córdoba. Beretningerne, der menes at være blevet forfattet over flere århundreder, blev sandsynligvis samlet til én krønike i 900-1000-tallet og givet titlen "Samling af beretninger" (Akhbar Majmu'a). Derudover gengives herunder den såkaldte Orihuela-traktat. Aftalen er angiveligt fra 713 og kendes i en arabisk overlevering.

Også i 'Alfonso den Tredjes krønike' findes beretninger om kampene i Spanien. Krøniken blev nedskrevet i begyndelsen af 880'erne af en ukendt krønikeskriver ved kong Alfonso d. 3. af Asturiens hof i Nordspanien. Alfonso d. 3. regerede 866-910 og krøniken havde to formål: For det første at vise, hvordan de katolske og visigotiske konger havde forenet Spanien under deres herredømme i slutningen af 500-tallet, og hvordan de havde mistet det hele til muslimerne i starten af 700-tallet. For det andet og i forlængelse heraf ville krøniken retfærdiggøre kongeriget Asturiens krav på de dele af Spanien, som var blevet erobret af araberne i 700-tallet. I 880'erne var det muslimske emirat i Cordoba i krise, og krøniken bærer derfor præg af en nordspansk forventning om, at arabernes herredømme i Spanien måske var ved at være slut. I det nedenstående kildeuddrag beskrives arabernes invasion af Spanien i 711 og der berettes om, hvordan den visigotiske høvding Pelayo gjorde sig til leder af den kristne modstand mod muslimerne i Nordspanien og grundlagde det første kristne kongerige i Asturien efter den muslimske invasion. Mellem 718 og 722 besejrede Pelayo en umayyadisk hær i slaget ved Covadonga og indledte dermed den spanske reconquista.

Den muslimske historiker Ahmad ibn Muhammad al-Razi (887-955) skrev et værk om Andalusens historie, som er delvist bevaret i uddrag citeret af senere forfattere. Også den senere muslimske historiker al-Maqqari (1578-1632) skrev et værk om Andalusens historie, hvor der på baggrund af ældre kilder berettes om den muslimske erobring og tiden derefter.

[Krøniken fra 754:]

[I 712] drog Roderik¹ mod de transductinske bjerge² for at bekæmpe dem [muslimerne], og i dette slag³ flygtede hele den gotiske hær, der svigagtigt og grundet rivaliserende ambitioner angående kongedømmet var taget med ham, og han blev dræbt. Således mistede Roderik på

¹ Roderik: konge over det visigotiske rige i Spanien 710-712

² Ukendt lokalitet, måske område vest for Cadiz i Sydspanien

³ Slaget ved Guadalete. Andre beretninger daterer dette slag til den 11. juli 711

ulykkelig vis ikke kun sit eget herredømme, men sit hjemland, [og] også hans rivaler blev ved afslutningen af Walids⁴ sjette regeringsår dræbt. [...]

[I 711]⁵ mens Spanien blev hærget af de nævnte [muslimske] styrker, og ikke kun var stærkt plaget af fjenden, men også af indre strid, drog Musa⁶ selv, idet han fik adgang til dette elendige land via strædet ved Cadiz [...], ind i det længe plyndrede og gudløst invaderede Spanien for at ødelægge det. Efter at have tiltvunget sig vej til Toledo, den kongelige by, pålagde han de omkringliggende områder en ond og bedragerisk fred. Han halshuggede på et skafot de adelige herrer, som var blevet tilbage, [idet han] med hjælp fra Oppa, kong Egicas søn,⁷ arresterede dem under deres flugt fra Toledo. Med Oppas støtte, dræbte han dem alle med sværdet. Således hærgede han ikke kun Hispania Ulterior, men også Hispania Citerior⁸ op til og på den anden side af den gamle og engang blomstrende by Zaragoza, der nu, ved Guds dom, lå blottet for sværdet, sult og fangenskab. Han ødelagde skønne byer, brændte dem med ild, dømte herrer og magtfulde mænd til korset, og slagtede unge og spædbørn med sværdet. Mens han terroriserede alle på denne måde, bad nogle af de tilbageværende byer under tvang om fred, og, efter at have overtalte dem med en vis listighed og hånet dem, imødekom saracenerne med det samme deres anmodninger. Da borgerne efterfølgende afviste, hvad de på grund af frygt og terror havde accepteret, forsøgte de at flygte op i bjergene, hvor de risikerede at blive udsat for sult og forskellige former for død. Saracenerne oprettede deres brutale kongerige i Spanien, specielt i Córdoba, som tidligere var et fornemt bispesæde og altid den mest overdådige i forhold til resten af byerne. [...]

Hvem formår at berette om sådanne kriser? Hvem kan opregne sådanne frygtelige katastrofer? Selv hvis alle kropsdele blev omdannet til tunger, ville det være hinsides menneskelig evne at give udtryk for Spaniens ødelæggelse og dets mange og store onder. [...] Se bort fra alle de utallige katastrofer, denne grusomme, urene verden har bragt over sine utallige regioner og byer siden Adams tid [...] – alt dette og mere til udholdt det engang så dejlige og nu så elendiggjorte Spanien, lige så meget til dets ære som til dets skændsel.

30 [Ibn 'Abd al-Hakam:]

Musa ibn Nusayr sendte sin søn Merwan til Tanger,⁹ for at føre hellig krig mod dens kystområder. [...]. Guvernøren, der beherskede strædet¹⁰ mellem dette distrikt og Andalusien [Spanien],

⁴ *Walid d.1.*: kalif 705-715

⁵ Forfatteren springer i sin beretning her et år tilbage i tid.

⁶ *Musa ibn Nusayr*: Fra 698/707 guvernør i Nordvestafrika. Han ledte herfra sammen med berberhøvdingen og guvernøren af Tanger, Tariq ibn Ziyad, de muslimske angreb på Spanien.

⁷ *Oppa*: angives her som søn af Egica, der var visigoternes konge, 687- ca.703 og bror til kong Wittiza (ca.703-710). Ifølge nogle beretninger var Oppa en rival til Roderik og skulle have svigtet ham i slaget ved Guadalete. Her gøres Oppa ligeledes til medskyldig til Musas udrensninger af adelen i Toledo – måske den sidste rest af Roderiks tilhængere.

⁸ Dvs. det sydlige og vestlige Spanien

⁹ Tanger: By i det nordlige Marokko

¹⁰ Gibraltarstrædet

var en udlænding kaldet Julian [Ilyan], herskeren af Ceuta [Septa].¹¹ Han var også guvernør i en by kaldet Alchadra, der ligger på samme side af strædet ved Andalusien som Tanger. Julian var Roderiks undersåt, herskeren over Andalusien, der plejede at opholde sig i Toledo. Tariq¹² tog forbindelse til Julian og behandlede ham venligt, indtil de sluttede fred med hinanden. Julian
5 havde sendt en af sine døtre til Roderik, herskeren i Andalusien, med henblik på hendes dannelse og oplæring, men hun blev gravid med ham. Da Julian hørte dette, sagde han: "Jeg ser ingen anden straf eller belønning for ham, end at jeg bringer araberne mod ham." [...] [*Julian bistår herefter Tariqs tropper med at krydse Gibraltarstrædet*]

10 Nyheden om Tariq og om dem, der var med ham, såvel det sted, hvor de opholdt sig, nåede folk i Andalusien. Tariq drog afsted sammen med sine ledsagere og marcherede over en bro af bjerge til en by kaldet Cartagena. Han gik i retning af Córdoba. Efter at have passeret en ø i havet, efterlod han sin kvindelige slave med navnet Umm-Hakim, og sammen med hende en deling af sine tropper. Øen blev derefter kaldt Umm-Hakim.¹³ Da muslimerne bosatte sig på øen, fandt
15 de ingen andre beboere end vingårdsbønder. De gjorde dem til fanger. Herefter tog de en af vingårdsbønderne, slagtede ham, skar ham i stykker og kogte ham, mens resten af hans kammarater så på. De [muslimerne] havde også kogt kød i andre kedler. Da kødet var kogt, smed de kødet fra manden, de havde kogt, væk, uden nogen vidste, at det blev smidt væk. De spiste [herefter] det kød, som de havde kogt, mens resten af vingårdsbønderne var tilskuere. Disse
20 var ikke i tvivl om, at muslimerne spiste kødet fra deres følgesvend. Resten [af vingårdsbønderne] blev efterfølgende sendt væk for at underrette folk i Andalusien om, at muslimerne levede af menneskekød, idet de fortalte dem om, hvad der var sket med vingårdsbonden. [...]

Da Tariq landede, drog soldater fra Córdoba ud for at møde ham, og da de så hans ledsageres
25 lille antal, foragtede de ham. Derefter kæmpede de. Slaget mod Tariq var hårdt. De [soldaterne fra Córdoba] blev nedkæmpet, og han [Tariq] ophørte ikke med at slagte dem, før de nåede byen Córdoba. Da Roderik hørte om dette, kom han dem til undsætning fra Toledo. Derefter kæmpede de på et sted med navnet Sidonia [Shedunia], i en dal, som i dag kaldes Wadi Umm-Hakim.¹⁴ De kæmpede en hård kamp, men Gud, mægtig og stor, dræbte Roderik og hans ledsagere.
30

[*"Samling af beretninger" (Akhbar Majmu'a):*]

35 [I år 707/708] gik Musa i gang med at angribe de kystbyer [i Nordvestafrika], der var underlagt kongen af Andalusiens guvernører,¹⁵ der havde erobret dem og de omkringliggende områder. Den vigtigste af disse byer blev kaldt Sabta [Ceuta], der sammen med andre omkringliggende [byer] var underlagt en vantro kaldet Yuliyān [Julian]. Musa angreb ham, men han fandt ud af,

¹¹ *Ceuta*: by i det nordlige Marokko tæt ved Gibraltarstrædet.

¹² *Tariq ibn Ziyad*: berberhøvding og en af Musa ibn Nasays vigtigste hærførere under erobringen af Spanien

¹³ Der er tale om området Isla de León ved Cadiz / San Fernando

¹⁴ Slaget ved Guadalete

¹⁵ Med kongen eller herskeren af Andalusien (Al-Andalus) menes den visigotiske konge i Spanien, Wittiza, der regerede ca. 703-710.

at han havde betydelige styrker, som han ikke var stødt på før, så han kunne ikke besejre dem. Han vendte tilbage til Tanger og begyndte at ødelægge det omkringliggende område ved hjælp af plyndringstogter, men han kunne ikke besejre dem. Skibe fra Andalusien [Spanien] bragte konstant forsyninger og forstærkninger. Desuden elskede de deres land og beskyttede deres familier med al deres magt. [...]

5

[Efter kong Wittizas død ca. 710 svækkes det visigotiske kongedømme i Spanien dog af indre magtkampe og modstand mod den nye kong Roderik. Guvernøren Julian i Ceuta skulle angiveligt have indgået en alliance med muslimerne, der indleder plyndringsangreb på selve Spanien. Fra 711 udvikler angrebene sig til en egentlig erobringskrig. Under ledelse af Mughith al-Rumi angriber muslimske styrker i 711 byen Córdoba og har held til at trænge ind i byen.]

10

Da drog Mughith med en gruppe af sine mænd – spejderne og vejviserne – ind i byen og de gik mod paladset. Da guvernøren [i byen] hørte om deres ankomst, flygtede han med sine mænd – omkring fire eller fem hundrede – så vel som andre, der sluttede sig til dem, og de drog ud igennem den vestlige port kaldet Bab Ishbiliya [Den seviliske Port] og søgte tilflugt i en velbefæstet kirke, Shant Ajiluh [San Acisclo], som de gik ind i. Mughith drog ind i byens palads i Córdoba og besatte det. Dagen efter drog han ud og belejrede de vanthro,¹⁶ der havde søgt tilflugt i kirken. Han skrev til Tariq om de erobringer han havde gjort.

15

Den styrke, der var sendt mod Reiyo,¹⁷ undertvang dette [område], mens de vanthro søgte tilflugt i de ufremkommelige bjerge. Tropperne drog derefter videre for at slutte sig til den styrke, der drog mod Elvira,¹⁸ hvor de belejrede og indtog [hoved]byen. De fandt på det tidspunkt mange jøder dér. Når de fandt jøder i en by, betroede de dem byen, idet de efterlod en gruppe muslimer sammen med dem.¹⁹

20

Hovedparten af hæren marcherede videre mod Granada, regeringsbyen i Elvira, hvor de gjorde det samme. De gjorde det ikke i Malaga, [hoved]byen i Reiyo, da der ikke var nogen jøder dér og få indbyggere, fordi de kun søgte tilflugt dér, når de var nødt til det. [...]

25

[Muslimerne besejrede herefter i et slag Theodemir (Tudmir), der var visigotisk hersker i det sydøstlige Spanien (Mucia). Under den efterfølgende belejring af byen Orihuela har Theodemir dog held til ved list at give indtryk af stærke troppekonzentrationer i byen.]

30

Han [Theodemir] drog herefter alene ud, forklædt som budbringer. Han bad om frit lejde og det blev givet. Han vedblev med at forhandle med hærlederen, indtil han opnåede fred for sig selv og sit folk.²⁰ Så fred herskede i hele Tudmir²¹; der var ingen voldshandlinger, store eller små, og han fik lov til at beholde sine rigdomme. Da han var færdig, afslørede han sit navn for dem

35

¹⁶ De vanthro: eller "de uomskårne", dvs. de kristne

¹⁷ Reiyo eller Rayya: Område i det sydlige Spanien

¹⁸ Elvira eller Ilbira: området omkring Granada

¹⁹ Jøderne skulle anvendes til at fastholde og værne byen som en form for garnisonsstyrke. Muslimerne forsøgte altså at anvende jødiske befolkningsgrupper mod visigoterne, der i 600-tallet førte en politik rettet mod jøderne.

²⁰ Aftalen er angiveligt fra 713 og kendes i en arabisk overlevering. Se Orihuela-traktaten nedenfor.

²¹ Tudmir: De arabiske navn for Theodemir. Her menes Theodemirs område, der omfattede flere byer.

[muslimerne] og førte dem ind i byen, hvor de ikke så nogen med våben. Men muslimerne holdt deres ord, selvom de fortrød at have givet det og de informerede Tariq om sejren.

Imens opretholdt Mughith belejringen af de vantro i kirken ved Córdoba i tre måneder, indtil belejringen udmattede dem [de kristne]. [...] [*Córdobas guvernør forsøger at flygte, men tages under flugtforsøget til fange*].

Mughith vendte herefter tilbage til de tilbageværende vantro og krævede deres betingelsesløse overgivelse som fanger, og han lod dem halshugge. Kirken blev kendt som Fangernes kirke. [...] Han samlede Córdobaes jøder og betroede dem byen. Han tog selv paladset og gav byen til sine mænd.

[*Orihuela-traktaten:*]

15 I Guds navn, den barmhjertige og medfølede. Dette er et dokument, der danner grundlag for en fredstraktat og løftet og beskyttelsen fra Gud og hans profet (må Gud velsigne ham og give ham fred), [givet] af 'Abd al-Aziz ibn Musa ibn Nusair til Tudmir [Theodemir], søn af Ghabdush. Vi ['Abd al-Aziz] vil ikke kræve særlige betingelser for ham eller for nogen blandt hans mænd eller chikanere ham, ej heller fjerne ham fra magten. Hans tilhængere vil ikke blive dræbt, taget

20 til fange eller blive adskilt fra deres kvinder og børn. De vil ikke blive udsat for tvang, når det gælder religion, deres kirker vil ikke blive brændt, ej heller vil hellige genstande blive tages fra riget,²² [så længe] han [Theodemir] fortsat er oprigtig og opfylder [nedenstående] betingelser, som vi har opstillet for ham. Han har indgået et forlig angående syv byer: Orihuela, Valentilla, Alicante, Mula, Bigastro, Ello, og Lorca.

25 Han vil ikke give husly til flygtninge eller til vores fjender, ej heller tilskynde en beskyttet person til at frygte os²³ og heller ikke skjule oplysninger om vore fjender. Han og [enhver af] hans mænd skal [også] betale en dinar hvert år sammen med fire mål hvede, fire mål byg, fire mål koncentreret frugtsaft, fire mål eddike, fire mål honning og fire mål olivenolie. Slaver skal hver betale halvdelen af dette. [*Herefter angives navne på fire vidner og en datering til den muslimske måned Rajab i år 94 efter Hijra, dvs. april 713*]

[*Alonso den Tredjes Krønike:*]

35 Men lad os vende tilbage til den tid, hvor saracenerne invaderede Spanien på den tredje dag før Ides i november, æra 752 [dvs. den 11. november 714].

Efter at de havde undertrykt hele området sammen med kongeriget, dræbte araberne mange mennesker med sværdet og lagde sig resten under deres herredømme ved hjælp af en fredsaf-

²² Som det fremgår af andre beretninger var den slags overgreb hyppige.

²³ Der kan med 'beskyttet person' hentydes til 'en dhimmi', dvs. en jøde eller kristen, der mod betaling af beskyttelsespenge i form af en særlig afgift (*jizya*) måtte beholde liv, ejendom og religion under det muslimske styre, så længe vedkommende underkastede sig det muslimske herredømme og accepterede sin lavstatus i samfundet samt en række diskriminerende restriktioner mht. religionsudøvelse, påklædning osv. Se tekst 64. Theodemir må ikke sætte disse dhimmier op imod det muslimske overherredømme.

tale. Byen Toledo, sejrrig over alle folk, bukkede under og blev hærget af ismaelitterne,²⁴ og undertvunget tjente den nu dem. De sendte opsynsmænd ud i alle provinser i Spanien og betalte tribut til den babylonske konge²⁵ i mange år, indtil de valgte deres egen konge og grundlagde et kongerige for sig selv i den fornemme by Córdoba.²⁶ På omtrent samme tid var der i dette område i Asturien i byen Gijón en vasal og allieret af Tariq²⁷ ved navn Munnuza. Mens han var statholder, var en sværdkrieger ved navn Pelayo kommet til Asturien med sin søster. Han havde været i tjeneste hos kongerne Witiza og Roderik, der nu var undertrykt af ismaelitternes herredømme. På grund af hans søster sendte Munnuza Pelayo som sin udsending til Córdoba. Og før Pelayo var vendt tilbage, havde han [Munnuza] v.h.a. manipulation giftet sig med hans søster. Da Pelayo vendte tilbage, ville han på ingen måde acceptere giftemålet. Da han allerede havde tænkt over kampen for at redde kirken, så skyndte han sig med al sit mod at arbejde for denne sag. Dernæst sendte den onde Tariq soldater til at bistå Munnuza med at fange Pelayo og føre ham til Córdoba lagt i lænker. Da de ankom til Asturien havde de planer om at fange ham i et baghold i en landsby ved navn Brece, men en ven fortalte Pelayo om denne plan. Pelayo indså dernæst, at han ikke kunne kæmpe mod saracenerne, fordi de var for mange, så han undslap dem og skyndte sig hen til bredden af floden Piloña. Han fandt at floden var ved at gå over sine bredder, men han svømmede over den ved hjælp af den hest, som han sad på, og han kravlede op på et bjerg. Saracenerne opgav at forfølge ham. Da han begav sig op i bjergene, sluttede Pelayo sig sammen med så mange, som han i hast kunne samle. Han besteg dernæst et højt bjerg ved navn Auseva og begav sig mod en grotte i siden af bjerget, som han vidste var meget sikker. Fra denne grotte flyder en bæk ved navn Enna. Senere sendte Pelayo besked ud til alle asturianerne og de samlede sig i en gruppe og valgte ham som deres leder.²⁸ Da de hørte om dette, vendte de soldater, der havde forfulgt ham, tilbage til Córdoba og fortalte alt til deres konge, og fortalte at Pelayo tydeligvis var en oprører, som Munnuza også havde sagt. Kongen var oprørt af vanvittigt raseri over denne nyhed og han beordrede en meget stor hær fra hele Spanien til at drage ud, og han indsatte sin ven, Alqamah, som dens hærfører. Dernæst gav han en vis biskop af sognet i Toledo ved navn Oppa, søn af kong Witiza, hvis forræderi havde forårsaget goternes nederlag, til at drage sammen med Alqamah og hæren til Asturien. Tariq gav hans fælle Alqamah det råd, at Pelayo skulle undertvinges i kamp og bringes til Córdoba, hvis han ikke ville indgå en aftale med biskoppen. Dernæst invaderede de Asturien med en hær på næsten 187.000 soldater. Pelayo var på bjerget Auseva med sine allierede. Hæren rykkede frem mod ham og slog mange telte op foran indgangen til grotten. Biskop Oppa gik op på bakken ved bjerget Covadonga og talte til Pelayo, idet han sagde: "Pelayo, Pelayo, hvor er du?"

Biskoppen sagde til ham: "Jeg tænker, kære bror og søn, at du ikke er uvidende om, hvordan hele Spanien for kort tid siden var organiseret under det samme styre under goternes regering, og at det overskyggede alle andre lande i læring og kundskaber. Hvis hele goternes samlede hær ikke var i stand til at besejre ismaelitterne, hvordan skal du så kunne forsvare dig meget bedre på denne bjergtop? For mig synes det vanskeligt. Lyt i stedet til mit råd og kald din sjæl

²⁴ Ismaelitterne: Dvs. araberne. Ifølge 1. Mos. 16 er Abrahams og Hagars søn Ismael stamfader til araberne.

²⁵ Dvs. til ummayyade-kaliffen i Damaskus.

²⁶ Efter abbaside-oprøret i det arabiske kalifat i 750 etablerede Abd ar-Rahman d. 1. et uafhængigt ummayyade-emirat (senere et kalifat) med hovedstad i Córdoba.

²⁷ Tariq ibn Ziyad

²⁸ Pelayo regerede 718-737.

tilbage fra denne beslutning, sådan at du kan drage fordel af mange gode ting og nyde kaldæernes²⁹ partnerskab.”

Hertil svarede Pelayo: ”Har du ikke læst i det hellige evangelium, at Guds kirke sammenlignes med et sennepsfrø og at den vil rejse sig igen ved guddommelig nåde?”³⁰

5 Biskoppen svarede: ”Det står sandelig skrevet således”.

Pelayo sagde: ”Kristus er vort håb, at ved dette lille bjerg, som du ser, vil Spaniens velvære og det gotiske folks hær blive genrejst. Jeg tror på, at Herrens løfte, som blev talt til os gennem David, vil blive opfyldt gennem os: ”Hvis de bryder mine love og ikke holder mine befalinger, så straffer jeg deres overtrædelse med stok, deres synd med slag. Men min troskab mod ham bryder jeg ikke, jeg svigter ikke min trofasthed.”³¹ Jeg stoler derfor på Jesu Kristi nåde, jeg foragter denne mængde og er ikke bange for den. Hvad angår det slag, som I truer os med, så har vi en fortæller for Vorherre og det er Vor Herre Jesus Kristus, som kan befri os fra disse få.”

10 Og biskoppen vendte sig mod hæren og sagde: ”Gå frem og kæmp. I hørte, hvordan han svarede mig. Jeg kan se af hans beslutsomhed, at I aldrig vil få en fredsaftale med ham, undtagen hvis den kan opnås ved sværdets hævn.”

15 Dernæst gav Alqamah sine mænd ordre til at begynde slaget. De bevæbnede sig. Katapulterne blev sat op. Slyngerne blev gjort klar. Svær lynede. Spyd bragt frem. Pile blev uafbrudt affyret. Men Herrens magt var ikke væk ved denne lejlighed. For da stenene blev affyret fra katapulterne og de nærmede sig kapellet for den hellige jomfru Maria, som findes inden for i grotten, så vendte de sig tilbage imod dem, som havde affyret dem og huggede voldsomt kaldæerne ned. Og fordi Herren ikke tæller spyd, men tilbyder sejrens palmer til hvem, han vil, så flygtede kaldæerne og delte sig i to grupper, da asturierne kom ud af grotten for at kæmpe. Dér blev biskop Oppa taget til fange og Alqamah blev dræbt. Det samme sted blev 124.000 kaldæere dræbt. Men omkring 63.000 blev ladt i live og drog op til toppen af bjerget Auseva og drog ned mod Liebana gennem Amuesa. Men Herrens hævn kunne de ikke undslippe. For da de var nået 20 til bjergets top, som ligger over en flod ved navn Deva, ved en landsby ved navn Cosgaya, så skete det ved Herrens dom, at et jordskælv omkring bjerget kastede de 63.000 mænd ned i floden og knuste dem alle. Selv nu, når floden går over sine bredder, så afsløres de synlige tegn på disse begivenheder. Tro ikke, at dette er opspind og noget, vi finder på. Husk at han, som 25 delte vandene i Det Røde Hav, således at Israels børn kunne gå over, også ved hjælp af et bjerg knuste de arabere, der forfulgte Guds kirke.

30 Da Munnuza hørte om, hvad der var sket, så sprang han afsted fra kystbyen Gijón og flygtede. I en landsby ved navn Olalies blev han taget til fange og dræbt med sine mænd. Dernæst blev landet befolket, kirken genopbygget og alle takkede Gud, idet de sagde: ”Velsignet være Herrens navn, som giver dem styrke, som tror på ham, og ødelægger onde folk.”

35 Efter kort tid kom Alfonso til Asturien, søn af Peter, som var leder af cantabrianerne og af kongelig familie. Han giftede sig med Pelayos datter ved navn Ermesinda og han skaffede os mange sejre sammen med sin svigerfar og også senere hen.

40 Til sidst blev freden igen bragt til landet. I det omfang at Kristi navn steg i værdighed, blev kaldæernes ondskab fortrængt. Pelayo levede som konge i nitten år. Hans liv sluttede med en naturlig død i Cangas de Onís i æraen 775 [år 737]

²⁹ Dvs. arabernes eller muslimernes

³⁰ Matthæus 17:20.

³¹ Salme 89: 32-33.

[Ahmad ibn Muhammad al-Razi:]

5 [Om Abd al-Rahman den 1.'s ødelæggelser af kristne kirker i Spanien og om ødelæggelsen af Skt. Vincent Katedralen i Córdoba beretter al-Razi:] Han³² ville tage alle ligene af dem, som de kristne ærer og kalder for helgener, og han ville brænde dem; og han ville brænde deres smukke kirker; og i Spanien var der mange meget smukke kirker, nogle bygget af grækerne andre af romerne. Da de kristne så dette, tog de deres hellige ting, hvis de kunne, og flygtede op i bjergene.

10

[Al-Maqqari:]

15 Derfra sendte Músa³³ sine soldater frem, indtil de nåede til Beláys klippe³⁴ ved kysterne af det grønne hav, idet de hærgede alle kirkerne på deres vej og ødelagde alle deres kirkeklokker. De kristne overgav sig overalt og bad ydmyget om fred, hvilket blev tilstået dem på den betingelse at de betalte tribut. Araberne indtog de byer, hvorfra de kristne var flygtet, for når som helst nogle af erobrerne – arabere eller berbere – fik ordre til at overtage et område, så adlød han ikke blot, men han slog sig også ned der uden tøven med sin familie og på denne måde blev islam spredt vidt omkring i landet og de kristnes afgudsdyrkelse blev ødelagt og udslettet. [...]

25 [Ifølge al-Maqqaris beretning blev den muslimske erobring af byen Cordoba i år 711-712 en langstrakt affære, fordi de overlevende kristne havde trukket sig tilbage til en velbefæstet kirke med underjordiske vandkilder, hvorfra de bekæmpede en muslimsk belejring i flere måneder. Den muslimske hærleder Mugheyth gav derfor ordre til at brænde kirken og dens kristne forsvarere:] Kort efter hidkaldte Mugeyth nogle sagkyndige og de søgte efter vandledningen på det sted, som den sorte mand havde udpeget for dem og da de fandt den, lykkedes det dem at stoppe den, således at kirken derefter var afskåret fra at få vand og dens soldater var dømt til døden. Til trods for dette tab og for den kendsgerning at de belejrede ikke havde nogen mulighed for at slippe væk, var de så genstridige, at de nægtede overgivelse, selv da de blev lovet frit lejde på den betingelse, at de enten konverterede til Muhammeds religion eller betalte kopskat. Kirken blev derfor sat i brand og de døde alle i flammerne. Det var så årsagen til, at stedet derefter blev kaldt Brandkirken og det var årsagen til den store ærefrygt, som de kristne derefter viste stedet på grund af det mod og den udholdenhed for deres religion, som de kristne udviste, da de døde inde i kirken. [...]

35 [Efter den muslimske erobring af Córdoba besluttede Abd al-Rahman d. 1., at alle kristne kirker i og omkring byen] med det samme blev revet ned.

40

J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene – Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014)

Krøniken fra 754: Oversat af Jesper Rosenløv efter K. B. Wolf: *Conquerors and Chroniclers of Early Medieval Spain*. Liverpool (1999) s.132f. og O. R. Constable: *Medieval Iberia. Readings from Christian, Muslim*

³² Abd al-Rahman d. 1 (731-788) var en umayyadisk prins, der grundlagde det umayyadiske emirat, det senere Córdoba-kalifat, i Al-Andalus (den islamiske del af Den iberiske halvø). Han flygtede fra Syrien til Spanien, da Umayyade-dynastiet blev væltet af abbasiderne i 750

³³ Musa bin Nusayr: muslimsk hærleder, der deltog i erobringen af Spanien i 700-tallet.

³⁴ Pelayos klippe i kongeriget Asturien, som kæmpede imod den muslimske erobring af Spanien.

- and Jewish Sources*, Philadelphia (2012), s.34f. *Ibn 'Abd al-Hakam*: Oversat af Jesper Rosenløv efter *History of the Conquest of Spain*, trans. by John Harris Jones (Gottingen, W. Fr. Kaestner, 1858), s. 18-22. *Akhbar Majmu'a*: Oversat af Jesper Rosenløv efter D. James: *A History of the Early Al-Andalus. The Akhbar Majmu'a* (2012), s.48, 52f. samt N. Stillman: *The Jews of Arab Lands: A History and Source Book* (1979) s.156. Se ligeledes *Akhbar Majmu'a* ed. Emilio Lafuente y Alcantara (Madrid 1867) s.12-14. *Orihuela-traktaten*: Oversat af Jesper Rosenløv efter "The Treaty of Tudmir" i B. H. Rosenwein: *Reading the Middle Ages: Sources from Europe, Byzantium, and the Islamic World*, Peterborough, 2006, s.92. Alonso den Tredjers krønike: Oversat af Michael Pihl efter O. Constable: *Medieval Iberia – Readings from Christian, Muslim and Jewish Sources*, Philadelphia (1997), s. 39-42. Ahmad ibn Muhammad al-Razi: "Crónica del moro Rasis" (red.) Diego Catalan og Maria Soledad de Andrés, Madrid 1975, s.281-282. Her oversat af M. Pihl efter Dario Fernández-Morera: *The Myth of Andalusian Paradise*, Wilmington Delaware (2016), s. 121. *Al-Maqqari*: oversat af M. Pihl efter Fernández-Morera s. 121 samt P. de Gayangos: *The History of the Mohammedan Dynasties in Spain by Ahmed Ibn Mohammed Al-Makkari*, London, bind 1 (1840 / 1964) s.106, 279f.